

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, december 5.

Ostracismus.

Pirulva beszélünk egy eljárásról, a melyet eleinte titokban tartottak az illetők, de ma már nyíltan kiléptek vele.

A nagyváradai szabadelvű-párt hivatalos városatyja lisztjából törölte dr. *Molnár* Imrét.

Miért? kérdezi megütődve mindenki.

Oly erős az a párt, hogy ily kiváló erők nélkül is tekintélyt remél tartani? És olyan erős, hogy nem kell félnie a neveltségessé válástól, mely ilyen kicsinyes bosszu nyomán okvetlenül bekövetkezik?

Azt az erőt látjuk azon a felháborodáson, mely dr. *Molnár* Imre tüntető mellőzése miatt városszerte felzudul a párt ellen.

Olyan crimen laesae maiestatis a független gondolkodás a nagyváradai szabadelvűpárt előtt, hogy ostracismussal kell annak a magját is kiirtani?

Ma még azt is bajos eldönteni, melyik hát a szabadelvű-párt igazi álláspontja: az-e, amelyik helyesli a nov. 18-iki alkotmányértést vagy az, amely az ősi alkotmányt szentebbnek tartja egy fiatalos miniszterelnök szeszélyénél? Lehetséges, sőt valószínű s az ország érdekében óhajtható, hogy az *Andrássyak*, *Wlassics*, *Szell*, *Darányi* felfogása legyen uralkodó a szabadelvű pártban, ne pedig az ugrai kis levélé. Két nemzedékkel ezelőtt a bihari hazafiak egy *Tiszának* az alkotmányérté-

sével már szembeszálltak. A mai bihari hazafiak vezére volt dr. *Molnár* Imre — s ezzel a tettevel az igaz hazafiak háláját érdemelte ki a jelenben és a jövőben, melynek ragyogó példát adott független gondolkodásával.

Logikus következése volt ez az elnöklés dr. *Molnár* Imre egész eddigi életének; dicsőséges delelője egy tiszta, munkás, hazafias pályának.

A nagyváradai ellenzéki gyűlés elnöke országosan ismert, érdemes, munkás spártai jellemű tudós. Emlékszik rá mindenki, mikor a polgármesterek kongresszusán fölállott s beszélni kezdett — a többség ellen. Beszélt a legszárzabb témáról s elragadott vele. Beszélt a többség ellen s meggyőzte azt arról, hogy a többségnek nincs igaza. Egyetlen ősz férfiú érvei előtt hajlott meg a kongresszus s ez az ősz, tiszteletreméltó férfi, a város egyik vezérférfia, kit a közgyűlés küldött ki, hogy a kongresszuson képviselje a várost.

Akkor jól esett a szabadelvűpártnak sütkérezni a dicsőségben, melyet dr. *Molnár* szereplése az egész ország előtt kivívott? Pedig akkor is azt tette, a mint most: kimondotta véleményét szabadon, a mint szabad ország szabad polgárához illik.

Emlékszünk arra is, mikor dr. *Molnár* Imre közgazdasági szempontból a közös vámterület mellett beszélt a közgyűlésen. Hogy tapsolt akkor neki a szabadelvűpárt! Hová lettek az akkori tapsolók? Pedig most is épp úgy a maga független

gondolkodását nyilvánította, mint akkor, nem törődve népszerűséggel, sem akkor, sem most.

Jeruzsálem megkövezte a prófétáit; az athenei szájhősök számkivetették *Themistokle*t; a nagyváradai liberálisok hasonlóan bánnak el legérdemesebb polgártársaikkal. Feledik az érdemeket, melyeket dr. *Molnár* Imre egy munkás életen át szerzett, mint a nagyváradai fiatalság nemes gondolkodású tanára, mint szőlőink egyik legelső rekonstruálójá, közéletünk legmunkásabb vezére s közgazdasági életünk egyik fontos ágának országos hírű emelője. Feledik ez érdemeket — s ostracismust hirdetnek ellene.

Athénnek örök szégyene a cserépszavazás; s a száműzöttek fölemelkedtek az emberiség legnemesebbjei sorába.

A pártostracismus nem fog ártani dr. *Molnár* Imrének. A polgárságot csak annál inkább melléje tömörítik, a független gondolkodású szabadelvűek is csak reá szervezhetnek — hiszen ő benne a saját függetlenségüket tisztelik meg! — s olvan diadalt fognak szerezni a méltatlanul megbántott férfiúnak, amely fényes elégtétel lesz a kicsinyes pártbosszuért.

Tartozik ezzel Nagyvárad független polgársága egy nemes munkában megöszült, tudós, független polgártársának.

Az ifjuság pedig oda tekintsen dr. *Molnár* Imrére! Ez a férfias és hazafias élet. Ez egy egész jellem fellépése. Boldog és megelégedett csak az lehet, aki

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vásár után.

Irtá: Jean Rameau.

I.

Együtt dolgoztak, törődve-fáradva a majorság földjein: együtt indultak a nádasba alomért, együtt hordták be a szénát a kaszálóról, a galyat az irtásról. Nem is nézte őket *Costedoat* apró ökröknek, hanem inkább pajtásainak; szerette is őket; a csinos *Jeant* s a derék *Martint*, büszkén elágazó, czimeres szarvaikkal s csillagos homlokukkal. Olyan beszédes tekintetük volt a derék állatoknak. Mintha épen csak azt mondák volna neki:

«Mi is szeretünk ám téged, *Costedoat*! — Nemde, nem is fogsz bennünket eladni soha? Mindig megtartasz minket a majorságban, a hol olyan friss az alom és a jászol olyan illatos? — Bizony, nagyon nehezünkre esnek nekünk innen megválni!»

Pedig mégis meg kellett ennek történni;

vásárra került *Jean* és *Martin*, amint az szokás, hogy tudnak az ökrön, ha meghizott, csak azért, hogy nyereszkedjenek rajta. Bizony megtörtént.

Oh! *Costedoat* szemében a dolog nem is volt olyan rendkívüli. Ő is csak olyan ember, mint a többi józan, aki érti az életet.

Miquelotte asszony azonban, *Costedoat* felesége sehogyan sem tudott beletörődni a derék *Jean* és *Martin* távozásába. Hányszor vezette őket szerte a szántókon, midőn ekéjük csak úgy hasította a rögöt.

El is sirta magát a jó asszony a vásár reggelén, amikor férje az ökröket kicsinosította, — szügyüket lemosta, ledörzsölte, farkukat kifésülte és kifényesítette szarvukat. A szegény párak olyan bus tekintettel néztek körül. Mintha érezték volna sorsukat.

Vannak állatok, a melyeknek értelme csaknem emberi. És *Martin* a baloldali jármos ökrök hirtelen *Miquelotte*hoz közeledett, megczírogatta őt szokása szerint, mint mikor tudta, hogy gazdái meg vannak elégedve vele.

Miquelotte sűrűn hullatta könyeit.

— Oh! Add el őket legalább valamelyik környékbeli majorosnak, hogy viszontláthassuk őket néhanapján!... Nagyon nehezemre esnek, ha messzire mennének innen.

Costedoat távozott ostorral kezében, úgy hajtotta maga előtt a fényes szűrű, ragyogó szarvu ökröket... *Miquelotte* asszony pedig keresztet vetett magára, mintha otthonának boldogsága tűnt volna el.

II.

Passicos mészáros, a bitang rögtön észrevette őket s így szólt magában:

— Bizony ezek már nem gyatra ökrök! — Igazán nem rosszak ezek a *Costedoat* ökrei. Talán nem elég kövérek ugyan a mészárszékre, de nyolcz napi istállózás után...

— Mennyire tartod őket, *Costedoat*?

— Hetvenöt pistolera! — felelt a majoros, szemére huzva sapkáját.

— Ugyan ne tréfálj! Hétszázötven frankra? ... Hiszen amennyiért két pár ilyen ökröt is

Csak új évig!

1 pár	női	finom	lissé	vagy	boxbőr	czugos	czipó	frt.	3.50
1	>	>	>	>	>	fűzős	>	>	3.80
1	>	férfi	>	>	>	czugos	>	>	3.75
1	>	>	>	>	>	bergsteiger	>	>	4.—

Szenzáció!

ezenkívül mindentéle bőr és posztó-czipők, nők, férfiak és gyermekek részére, valamint csizmák hasonló olcsó árban

Tartós! csakis **Leitner Lázár** üzletében kaphatók. **Olcsó!**

az ő egyenes gondolkodását veszi példának.

A száműzöttek diadala a legszebb diadal.
Dr. K. A.

Hirek a válságról.

Vasárnap délután a Lloyd-klub helyiségében jelenvoltak azt a hirt korpoltálták, hogy Lukács László és Plósz minisztereket, akiknek visszavonulási szándéka köztudomású, sikerült Tiszának reábirni, hogy *szándékuk megvalósítását egyelőre felfüggeszék.*

Szentiványi Arpádról azt beszélték, hogy gömöri otthonában azt a nyilatkozatot tette, hogy s kormánypártból nem lép ki, hanem Tisza újabb erőszakossága esetén *leteszi mandátumát.*

A képviselőház új ülészakának megnyitását *december 14-ére teszik.*

A kormány terve.

Kormánypárti oldalról így festik az első ülés képét, amelyet ujabban szerdára, e hó 14-ére tesznek:

A negyedik ülés első dolga a királyi kézirat felolvasása s a képviselőház újból való megkonstruálása lesz, ami három ülést vehet igénybe. Ezalatt a három ülés alatt Perczel Dezső elnököl, akinek hivatala tudvalevőleg az egész ciklusra kiterjed. A házszabályok 23. §-a szerint a volt alelnökök is elnökölhetnek ugyan, amíg az újabb választás meg nem történik, épp úgy, mint a régi jegyzők egészen a választás befejezéséig teljesítik a szolgálatot és így a kormány akkor nem jönne zavarba, ha az ellenzék csakugyan beváltaná a fenyegetését és Perczelnek lehetetlenné tenné, hogy az elnöki emelvényre lépjen, de Perczel akar az első ülésen elnökölni. Miután az indemnitási javaslat sorra kerüléséig a lex Dánielnek nincsen czélja, azt hiszik a kormánypártiak, hogy ez alatt a három nap alatt élesebb konfliktus a kormány és az ellenzék közt nem támadhat, a tisztakar rekonstruálása nagyobb baj nélkül megtörténik.

A helyzet igazán aggodalmat keltő csak akkor lesz, ha azok a javaslatok kerülnek sorra, melyekre a lex-Dániel vonatkozik, tehát először is az *indemnitási* javaslat, mert itt az ellenzék és a kormánypárt különböző rendelkezésekkel

egyenesen szembe vannak egymással állítva. Az első összecsapás a javaslat benyújtásánál lesz.

A kormány a Dániel-féle határozati javaslat értelmében javasolni fogja, hogy a javaslatot legfőlebb két szónok meghallgatása után a pénzügyi bizottsághoz utalják azzal az utasítással, hogy a bizottság jelentését már a jövő ülésre terjeszse be. Az ellenzék tiltakozik az ellen, hogy ennél a törvénynél csak két szónok beszélhessen s nem ismeri el, hogy a pénzügyi bizottságnak terminusokat adhassanak. Ha az elnök a lex-Dániel értelmében, két szónok meghallgatása után elrendeli az egyszerű szavazást, úgy az ellenzék a régi házszabály értelmében talán a házszabályokhoz szól vagy névszerinti szavazást kér. Ezt a kérelmet az elnök elutasítja s az előrelátható zavarban meg is ejteti a szavazást. A kormánypárton abban bizakodnak, hogy ez a zavar, mely a harmadik szónok kérelmének elutasításától a szavazás végéig tart, olyan rövid időhöz, talán egy perczhez van kötve, hogy a kormányra veszedelmes nem lehet. (!)

Ha a javaslat napirendre kerül, akkor még a kormánypárt szerint is «történhetnek kellemetlenségek.» A régi házszabályok értelmében tudniillik az ülés a jegyzőkönyv felolvasásával kezdődik, a Dániel-javaslat szerint a napirenden lévő javaslat tárgyalásával. Míg tehát az elnök az első jelentkező szónoknak szólásra engedélyt ad, az ellenzék a jegyzőkönyv felolvasását követeli s ha ezt megtagadják, a házszabályokhoz akar szólni, amit az elnök szintén megtagad. Itt aztán a zavarok nincsenek perczekhez kötve s ennél a javaslatnál a kormány abba a szituációba kerülhet, hogy egyes képviselőket kizárjon a Házból. Ennek az intézkedésnek a következményei pedig beláthatatlanok. A többség mindenesetre még azon az ülésen követelni fogja a vitának ötven képviselő kívánságára való bezárását, a mit a párt mindenesetre meg is szavaz. Ez az ülés aztán szakadatlan, órákon keresztül tartó izgalomnak a színhelye lesz.

És azután pedig, úgy reméli a kormány felhasználhatja a Házat és minden rendben lesz

Bűnvádi feljelentés Farkas ellen.

Az emlékezetes pénteken, november 18-án tartott ülésen, melyen tudvalevőleg Tisza István és Perczel Dezső az alkotmányvétsést elkövették, Farkas János főterembiztos Rákosi Viktort, az ellenzék egyik jegyzőjét *hátról*

átkarolta, kezeit lefogta s erőszakkal letette az elnöki emelvényről.

Amint értesülünk, Rákosi Viktor képviselő emiatt Farkas János főterembiztos ellen bűnvádi feljelentést tesz a büntető törvény 163. §-ára való hivatkozással.

Uj katonai engedmények.

A kétéves katonai szolgálat proklamálásáról s a katonai büntető törvénykönyv revidiójáról van szó.

Az új katonai büntető törvénykönyv állítólag tartalmazni fogja a magyar nyelvnek az elsőfolyamodású katonai bíróságoknál való érvényesülését is. Persze a keserű falatot legvégül mondják el, hogy ugyanis az ujonclétszám a kétéves katonai létszám következtében *háromszor olyan magas lesz*, mint az a kontingens, amelyet legutóbb követeltek. Ugy állítják be a dolgot, mintha ez a felemelt ujonclétszám csak Ausztriára vonatkoznék, míg Magyarország — így fejezik ki — eldöntetlen marad.

Hogy Magyarországon a kérdés még eldöntetlen, az azért van, mert a magyar országgyűlés még nem szavazta meg.

A népgyűlések vasárnapja.

Mindkét ellenzék jól kihasználta az alkalmat s az időt az elmúlt vasárnap, mely valószínűleg utolsó a képviselőház új ülészakának összehívása előtt. Negyvenkét egyesült ellenzéki és szabadelpvűpárti gyűlés volt az országban.

Győrött nagy sikerrel az egyesült ellenzék szállott síkra igazaiért, melynek részéről gróf Apponyi Albert és Kossuth Ferencz számos képviselővel voltak jelen.

A képviselők a több száz főnyi tömeg lelkes ovációja mellett a váróterembe vonultak, a hol elsőnek a *győri káptalan* tagjainak az élén Eartha János nagyprépost szép beszédben üdvözölte Kossuthot és gróf Apponyit, biztosítva meleg rokonszenvükről az ország alkotmányának megvédése iránt indított akciójukkal szemben.

Ezután a győriek nevében Tauber Károly ügyvéd, majd a soproni küldöttség részéről az ottani függetlenségi és 48-as párt elnöke, Berecz Árpád mondott nagyhatású üdvözlő beszédet.

A gyűlés ugyanott folyt le, a hol pár nap-

kapunk, te Jámbor! ... Kell értök kerek összegben hétszáz frank ...

— Nem, nem! Hetvenöt pistolc egy souval sem kevesebb! Különbén is mérsárosnak nem eladók.

— Ugyan miért?

— Van rá okom.

— Jó, jó, de ha nem találz vevőre, tudod a lakásomat, eljössz majd, nemde?

Ezzel Passicos tovább állt, megtapogatva vastag kezével köröskörül a többi ökröt, mintha markával is megmérhetné hasukat, vérüket.

Hetvenöt pistolet? Nem. Costedoat bizonyára csak tréfálódzik. A székállók ennek az összegnek hallatára vállukat vonták és távoztak.

A vásár után bizony Costedoat kénytelen-kelletlen, de fölkereste Passicost a »Páris« kévházban. Itt szokott a mérsárosmester a vásár napján tartózkodni.

Oh! Minő szomorúság fogta el a jámbor Jeant és Martint, midőn urukat a »Páris« kévházba belépni látták. Ösztönszerűleg sejtették, hogy ott van az az ember, aki úgy-megmarko-

lászta a zsirjukat, hasukat; remegés futott végig tagjaikon.

Kevéssel azután legyektől környékezett szőrös fülüket megütötte a czimbalom hangja s láthatták, amint a terem egyik sarkában a mérsáros aranyakat számolt Costedoat kezébe.

III.

Megtörtént hát. Sorsuk eldőlt. Soha többé viszont nem látják a friss almot, az illatos jászolt ... Soha többé meg nem czirógatja Miquelotte gyöngéd keze.

Martin erre elbődült, bugya, sirva, panaszkodó hangon, mint a hálálkodó gyermek ... Bögésére az utca másik sarkáról egy másik ökr felelt rokon vonzalommal.

— Menjünk! Most pedig arra kérlek, gondold őket legalább addig, míg életben lesznek! ... ajánlotta őket is Costedoat Passicos figyelmébe.

És utána nézett Jeannak és Martinnak, amint nehézkes léptekkel megindultak a város felé.

De alig hogy megfordult Costedoat, hirtelen heves szúrást érzett oldalában.

Rosszul lett és elvitték a legközelebbi gyógyszerháza.

Elméje csakhamar elborult. A gyógyszerháza egyre rosszabbul lett.

Amint közeledni érezte az örök sötétséget, a majoros gyóntatót hivatott.

S amint a bűnös ember földi nagy bűnét a gyóntató fülébe sugta, Miquelotte férje remegve kérdezte tőle:

— Szent atyám az Istennek mely rendelkezése alapján ... mely rendelkezése alapján vádoljam magamat az állatok ellen elkövetett bűnnel?

— Az állatok ellen elkövetett bűnnel?

— Igen, az állatok ellen ... Két derék állat volt, egész életükön át derekasan dolgoztak ... soha senkinek sem vétettek ... s akiket mindezek dacára eladtam egy ...

De a pap megdöbbenve nézett rá.

— Ez a vég ... lázban van — mormogott, keresztet vetve a majoros arcára.

És föloldotta bünei alól.

Nem ígérek ajándékot! Hanem minden vevő, ki 10 frt értékűt vásárol, annak egy elegáns ruhát üzletemből vásárolt kelméből saját költségemen, ingyen divatlap szerint felelőségem mellett elkészíttetek, hogy állításomat igazoljam a szabás és varrás jóságának meggyőződésül, bárkinék mérték szerint teljesen ingyen egy elegáns bloust készíttetek.

Máskülönbén pedig dus választékot tartok a felsorolt cikkekben, u. m.: ruha- és blouse-selymek, costumme-kelmék, valódi rumburgi- és czérna-vásznak, damaszék-árúk, kész blousok és aljak, schiffonok, női és gyermek kötények.

Egy pár női mintás h a r i s n y a szép és finom és csak 33 kr. Árui olcsósága, árui szépsége mellett kirakataimban kitett árak bizonyítanak. Tömeges látogatást kér tisztelettel

MAGYAR DIVATCSARNOK, Saját készítésű paplanok. Férfi és női fehérneműek, nyakkendők. Szent-László-tér, (Sas-szálloda kapuja mellett.) Mindennemű rövidárúk és diszítési kellékek

pal ez előtt Tisza kudarcot vallott. A gyűlés impozáns lefolyása volt. Semmi diszharmonia sem zavarta meg. Rengeteg nép óriási lelkesedéssel, bandériummal fogadta az ellenzéki vezéreket.

A gyűlésen először *Kossuth* szólt. Fejtette, hogy a miniszterelnök merényletével milyen helyzetet teremtett. Hogy az ellenzéknek igaza van, mi sem bizonyítja jobban, mint az ellenzéki pártok egyesülése, *Andrássy Gyula*, *Wlassics*, *Darányi* kiválása a szabadelpvűpártból, *Széll* visszavonulása. Végül a közeli választásra utalva, reményét fejezte ki, hogy a nemzet akkor is méltán fog ítélkezni a kormány törvényromboló cselekedete fölött. *Apponyi* beszélt ezután óriási lelkesedést keltve.

Hangoztatta, hogy Tisza nem az igazi parlamentárizmust akarta menteni a Házban, hanem az alparlamentárizmust, amelynek uralmában csak a formák érvényesülnek s nem a nemzeti akarat. Tagadja, hogy az obstrukció megakadályoz minden üdvös alkotást. Oly törvényjavaslatot, mely az ország javára szolgál, a magyar nemzet jogait érvényesíti, nem obstruál meg senki. Azt az érvet, hogy csak ez egyszer követtek el jogsértést, gyerekesnek mondja. Ez a legveszedelmesebb volt, mert utat mutatott vele minden zsarnoknak, hogy ezután is mily módon teheti túl magát a házszabályokon. S ha most a törvény, az alkotmánytiprás sikerül, akkor a példának számtalan követője lesz. Kijelentette, hogy a törvénytelenségnek nem engednek. Végül *Apponyi* is buzdította hallgatóságát, hogy a választásnál álljon a nép a jogvédő ellenzék mellé. «Érezze minden választó, hogy nemcsak a maga jogát, hanem a választói jogtól megfosztott, jogtalanul gyámság alatt tartott husz-huszonöt testvéreinek jogát is ő viszi az urna elé s választói jogával nem mint a sajátjával, hanem mint testvéreinek reá ruházott vagyonával éljen.»

Az egyesült ellenzék még igen sok helyen tartott vasárnap tiltakozó gyűlést. Ezek között fontosabbak még a *debreczeni*, *egri*, *kecskeméti* és *miskolczi*. Mindegyik méltóságteles lefolyása volt s arról tanuskodik, hogy a nép bizony az ellenzékkel tart a nagy nemzeti küzdelemben. *Debreczenben* nagy érdekességet kölcsönzött a gyűlésnek, hogy az elnöklő *Thaly* Kálmán körül a két volt *debreczeni főispán*, *Dégenfeld József* gróf és *Puky Gyula* ültek, sőt *Puky*, ki most *Bánffy* hive erősen kurucz beszédet mondott, melyben a kormány merényletét *politikai orgyilkosságnak* minősítette, melyet büntetni kell. Beszéltek: *Thaly*, *Rákosi Viktor*, *Papp Elek* stb.

A *kecskeméti* gyűlésen *Rakovszky István* és *Ugron Gábor* vettek részt. Nagy lelkesedéssel fogadták *Rakovszky* és *Ugron* beszédét. *Ugront* egyuttal *kikiáltották képviselőjelöltnek* az alsó kerületben.

Egerben is viharos lelkesedéssel folyt le a népgyűlés. *Gulner* volt államtitkár, *Zichy Aladár*, *Samassa János*, *Szederkényi*, *Hellebronth* jelentek meg s beszéltek nagy hatással. Az erélyes hangú határozati javaslatot lelkesedéssel fogadták el.

A népgyűlés osztatlan sikere az *egri érseki udvar* magatartásának köszönhető, amely vezetésével és uradalmának személyzetével határozott és látható állást foglalt a gyűlés érdekében.

Miskolcson *Kubik*, *Sturmann*, *Vázsonyi* és *Bizony* beszéltek.

Bánffykék Ujvidéken tartottak alakuló gyűlést. *Bánffy* kifejtette programját, majd fre-netikus hatást keltve *Hock János* beszélt.

A szabadelvű párt részéről nevezetes volt a *pozsonyi* gyűlés, melyen *Hieronimi* keresk. miniszter jelent meg nagy kísérettel *Hieronimi* hosszabb beszédet mondott a politikai helyzetről, amelynek végén kijelentette, hogy a kormány az obstrukció elől meghátrálni nem fog, bármi történjék is. A gyűlés simán folyt le.

A városatyák választása.

Két hét múlva lesznek a városatyá választások Nagyvárad mind három részében. Ahogy a választások közelednek, mind erősebb hullámokat vetnek a választási küzdelmek. Különösen Ujvároson és Velenczén erős harcra készülnek. Olasziban élénk, de szelidebb lefolyásnak ígérkezik a voksolás.

A szabadelvűpárt csakugyan elkövette azt a tapintatlanságot, amelyet nem tételeztünk volna fel a párt vezetőségéről s a kijelölő bizottságról. Kihagyta csupa bosszúból a törvényhatósági bizottság egyik legérdemesebb tagját dr. *Molnár Imre* jogakadémiai tanárt. A választók körében a pártnak ezt a szerencsétlen eljárását nagyon elítélik s már megindult a választók közt a mozgalom, hogy *Molnár Imrét* minél impozánsabb tüntetéssel válaszzák be Nagyvárad város törvényhatóságába.

Olasziban. Vasárnap délután tartotta meg a szabadelvűpárt olasz-i kijelölő bizottsága ülését s ez alkalommal elhatározta, hogy a jelöléseknél az eddigi városatyák közül kihagyják *Rácz Mihályt*, dr. *Pácz Sándort* és dr. *Molnár Imrét*, a törvényhatóság három jeles tagját s helyettük dr. *Nagy Géza* kir. ügyészt, *Papp Miklós* kir. pénzügyigazgatót és *Rozsly Gyula* ekegyarost veszik fel helyettük. Ezek szerint Várad-Olasziban a szabadelvűpárt jelöltjei a következők:

Bozóky Béla,	Csák Máté,
Frankó Endre,	Kaczián Károly,
dr. Konrád Márk,	Mezey Mihály,
dr. Nagy Géza,	Óváry Lajos,
Papp Miklós,	Ritoók Zsigmond,
Rozsly Géza,	Stark Gyula.

Az ellenzék még nem állapodott meg végleges névsorban, azonban az eddigiek szerint a következők vannak kombinációban:

dr. Molnár Imre,	Rácz Mihály,
dr. Pácz Sándor,	Tanay Zsigmond,
Rulter Emil,	Barry József,
Karger Sándor,	Hann Lajos,
Pekanovits Imre,	Székely Sándor,
dr. Döry Ferencz,	Kiss Dávid.

Ujvároson heves küzdelem lesz, mert van egy pár olyan jelölt, akit egyes klikkek szeretnének beerőszakolni, de akiket egyik párt sem akar hivatalosan jelölni. Ilyen pl. dr. *Grósz Menyhért*, a szabadkőművesek nagymestere.

Ebben a városrészben az ellenzék van nagy többségben s még sem bírta eddig soha keresztülvinni, hogy az ellenzéki lista győzzön, vagyis inkább, hogy tiszta ellenzéki embereket vigyen be a törvényhatóságba, mert a klikkek által hagyják magukat befolyásoltatni. Így az ő hátukon keresztül jutott be néhány éppen nem függetlenségi ember.

Mostan talán belátják, hogy legjobb ha összetartanak s nem hagyják magukat kijátszatni.

Várad-Velenczén az ellenzéken kívül két csoportba verődtek a választók. A hivatalos szabadelvű listába bent van *Fuchs Mór* főrabbi, az u. n. Népkör-párt azonban a főrabbit kihagyta, dr. *Moskovits Miklós* elnök akaratára. Éppen e miatt ez a csoport aligha fog győzni s egyesek azon törekednek, hogy a győzelem biztosítására *Fuchs* főrabbit is vegyék fel a listába. Nagy pártja van dr. *Tóth Ferencz* ügyvédnek, aki évek óta nagy agilitást fejtett ki a városrész minden társadalmi mozgalmában.

A következő napokban itt is kialakulnak a csoportok jelöltjei.

Ezen kívül egyes csoportok, egyesületek is mozgalmat indítottak, hogy tagjaik közül egy-kettőt bejuttasson a törvényhatóságba.

A demokraták *Sas Edét*, a «Nagyvárad» szerkesztőjét jelölik s agitációt fejtenek ki mellette.

A magántisztviselők legkorábban megkezdtek az agitációt, hogy *Fényes Manó* elnök és *Schwarcz Izidor* főtitkár megválasztását bizto-

sítsák. Kilencz tagu végrehajtó bizottságot küldtek ki, amely állandó munkásságban van s remélik, hogy fáradozásuk sikeres lesz.

*

A választások **december 18-án** délelőtt 8 órától, délután 4 óráig tarthatnak.

A választásoknál közreműködnek:

Várad-Olasziban: Elnök: dr. *Hoványi Géza*, jegyző: *Eleméry Ferencz*, irnok: *Sólyom Gyula*; személyazonossági tanuk: *Lőrinczy Gyula* tb. r. alkapitány és *Novák János* adópénztári ellenőr.

Várad-Ujvároson: Elnök: *Mezey Mihály*, jegyző: *Furicskay Barna*, irnok: *Zeke Ferencz*, személyazonossági tanuk: *Markovits Sámuel* és *Altnöder Vincze* számtiszték.

Várad-Velenczén: Elnök: *Reismann Mór*, jegyző: dr. *Istvánffy István*, irnok: *Bacz Endre*, személyazonossági tanuk: *Mátrai György* és *Kassay István*.

A választásra vonatkozólag a polgármester a következő hirdetményt adta ki:

Hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága f. évi november hó 10-ik napján tartott rendes havi ülésében 364-13328. szám alatt hozott határozatával a felerészben folyó év végével megbízatásukat elvesztő, valamint a Berger Dániel elhalálása folytán, — kinek megbízatása 1907. év végével járt volna le — megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helyek betöltése céljából Nagyvárad-Olaszi, Nagyvárad-Ujváros, Nagyvárad-Váralja, Velence és Csillagváros választó kerületekben a választást elrendelte s a választás határidejéül f. évi december hó 18-ik napját (vasárnap) tűzte ki.

Az 1886. évi XXI. t.-cz. rendelkezéséhez képest a város közönségét a következőkről értesitem. A választás:

Nagyvárad-Olaszi választókerületben az Olasz-i községi elemi leányiskolában (Tisza Kálmán-utca) dr. *Hoványi Géza* választási elnök elnöklése alatt, Nagyvárad-Ujváros választókerületben a »Fekete Sas« szálloda helyiségében *Mezey Mihály* választási elnök elnöklése alatt, Nagyvárad-Váralja, Velence és Csillagváros választókerületben a váraljai községi fiúiskolában (Sánc-utca) *Reismann Mór* választási elnök elnöklése alatt 1904. évi december hó 18-ik napján (vasárnap) délelőtt 9 órakor fog megkezdetni, s a szavazás ugyanazon nap délután 4 órakor be fog rekeszteni.

A következő törvényhatósági bizottsági tagok megbízatása jár le a folyó év végével:

I. Nagyvárad-Olaszi választókerületben: *Bozóky Béla*, *Csák Máté*, *Frankó Endre*, *Hlatky Endre*, *Kaczián Károly*, dr. *Konrád Márk*, *Mezey Mihály*, dr. *Molnár Imre*, *Óváry Lajos*, dr. *Pácz Sándor*, *Rácz Mihály*, *Ritoók Zsigmond*, *Stark Gyula*, így összesen 13 bizottsági tag fog választatni.

II. Nagyvárad-Ujváros választókerületben: *Bertsey György*, *Czeglédi Jeremjás*, *Daday József*, *Déry János*, dr. *Grósz Menyhért*, dr. *Kornstein Lajos*, *Milibák József*, id. *Nagy Lajos*, dr. *Sarkadi Lajos*, *Sulyok István*, *Széles Lajos*, *Weisz Károly*, így összesen 12 bizottsági tag fog választatni.

III. Nagyvárad-Váralja, Velence, Csillagváros választókerületben: dr. *Dési Géza*, *Fuchs Mór*, *Gábel Jakab*, dr. *Kurländer Ede*, *Reismann Mór*, *Szmetka György*, *Weisz Mór*, valamint az időközben elhalt *Berger Dániel*, kinek megbízatása 1907. év december 31-én járt volna le, — így összesen tehát 8 bizottsági tag fog választatni.

A Nagyvárad-Váraljai kerületben időközben elhalt *Berger Dániel*, törvényhatósági bizottsági tag megbízása az 1907. év végével járván le, helye ezen időtartamra fog betöltetni és megválasztottnak az fog tekintetni, aki a legtöbb szavazatot nyert egyének között a 8-ik helyen következik.

Az 1886. évi XXI. t.-cz. értelmében a kilépő tagok újra választhatók, s választói joggal azok bírnak, akik az országgyűlési képviselő választók 1904. évre érvényes névjegyzékébe fel vannak véve.

A választás a szavazók nevének és lakhelyének nyilvános feljegyzése mellett személyesen beadott szavazat-lapok által történik.

Ha a szavazat-lap több nevet tartalmaz, mint ahány bizottsági tagot a kerület választani jogosítva van, az utólirott nevek számba nem vétetnek.

Végül midőn az 1886. évi XXI. t.-cz. 34. §-a értelmében a legtöbb adót fizető bizottsági tagok végleges névjegyzékét, u. m.: Bognár Sándor, id. Rimanóczy Kálmán, id. Guttmann József, Deutsch K. I., Oláh Ferencz, Rendes Vilmos, Moskovits Miksa, ifj. Rimanóczy Kálmán, Knapp Sándor, Bartsch Sándor, dr. Horváthy Géza, Diósi Lajos, Munk Jakab, Steiner M. Albert, Rádl Ödön, Miskolczy Barnabás, Weinberger Jakab, Papp György, Poyvár János, Rendes Izidor, Farkas Izidor, Lévy Zsigmond, Molnár Lajos, Veiszlovits Adolf, Ternyei Antal, Harmathy Károly, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Nyiry György, Stern Miklós, dr. Moskovits József, Fábry József, Plesz Áron, Müller Salamon, dr. Mihály Lajos, dr. Kurländer Ede, Veiszlovits Lajos, dr. Kazay Kálmán, Moskovits Adolf, dr. Gyémánt Jenő, ifj. Moskovits Mór, Huzella Gy., Hlatky Endre, dr. Schweiger Ede, ifj. Berger Sámuel, Janky József, Mezey Mihály, Kovács Béla, Mihály Pál, Laendler Ferencz, Moskovits Mór, Kugler Albert, dr. Moskovits Miklós, Sebestyén Lajos, Fleischhackker Gyula, Füchsl Mór, Ince Lipót, Lewitter Miksa, ifj. Kohn Sámuel, Benedek Dávid, Aufricht Mór, Moskovits Farkas és Kiss Károly, — tájékoztató végett közlésem: egyidejűleg felhívom Nagyvárad város választó polgárait, miszerint törvény által biztosított alkotmányos jogukat szabad meggyőződésük szerint ismert férfias komoly higgadsággal gyakorolják.

Nagyvárad, 1904. decz. 3-án.

Rimler Károly,
polgármester.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Decz. 8. Katholikus Szabad Liceum Immaculata-ünnepélye.

Decz. 17. Kath. Szabad Liceum estélye. Vay Péter gróf előadása.

Jan. 22. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 12. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr. Károly Irén előadása.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Ápr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Ápr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **Személyi hir.** *Schleimüller* Vilmos vezérőrnagy Debreczenből hazaérkezett.

A püspöki kar kitüntettjei. Vasárnapi számunkban távirati hiradás folytán jeleztük, hogy Ó Felsege báró dr. *Hornig* Károly veszprémi és *Dessewffy* Sándor csanádi püspököket az I. oszt. vaskoronarenddel tüntette ki. A kinevezés hivatalos alakban a Budapesti Közlöny legújabb számában tényleg meg is jelent. A két kiváló főpásztort az egyház és a közügyek terén kifejtett kiváló tevékenységük elismeréseképpen érte a királyi kitüntetés.

* **Uj kanonokok.** Ó Felsege a székesi székeskáptalanban fokozatos előléptetés folytán megüresedett két mesterkanonoki stallumot dr. *Beenvaldszky* János iglói apát-plébános és dr. *Kurimszky* Antal rózsahegy-i prépost-plébánosnak adományozta.

* **A szeplőtelen fogantatás jubileuma.** Az Üdvözítő édesanyja, Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatása kihirdetésének félszázados jubileuma alkalmából elrendelt egyházi ünnepeknek első napját méltó áhitattal ülték meg Nagyváradon is a

katholikus hívek tegnap délután. A lat. szert. *székesegyházban* tegnap, hétfőn délután öt órakor a legméltóságosabb Oltárszentség kitétele mellett litánia és szentbeszéd volt. A hatalmas méretű katedrális, melyet megtöltöttek a hívek, nappali fényárban uszott a villamos izzók fényétől. A villamos világítás bevezetése nagyban emeli a székesegyház díszét. A litániát *Széchenyi* Jenő apátkanonok mondta s *Fetszer* Antal apátkanonok pedig hatásos szentbeszédben méltatta az ünnep jelentőségét. — A *Szent László* plebánia-templomban is nagy közönség vett részt a jubileumi ünnep első napján tartott litánián. Itt a főoltáron elhelyezett Mária-szobor van színes villamos körtékkel körítve. Az egyházi szónoklatot dr. *Vucskics* Gyula plebános mondta. — Ma kedden délután öt órakor ismét ájtatosság lesz az összes kath. templomokban. A székesegyházban *Grócz* Béla prépostkanonok, dr. *Lestyán* Endre káplán pedig a Szent László templomban tartja a predikációt.

* **A város új kölcsöne.** Említettük már, hogy a villamosmű pótköltsége, a csatornázás és vízvezeték kibővítésének költségét a város eddig átmenetileg, folyószámla kölcsön útján a helybeli pénzintézetekből fedezte, most azonban annuitásos kölcsönre akarja változtatni a folyószámla kölcsönt. A pénzintézetek, köztük a Pesti Hazai Első Takarékpénztár is, ajánlataikban 3 százalékos stornódíjat kötöttek ki, a mit a pénzügyi szakbizottság magasnak talált. *Rimler* Károly polgármester a fővárosban tárgyalásokat folytatott és sikerült a stornódíjat 2 százalékra leszállítani. A pénzügyi bizottság tegnap délután foglalkozott a polgármester elnöklete alatt a pénzintézetek ajánlataival s a Pesti Hazai Első Takarékpénztár ajánlatát találta a legelőnyösebbnek s ezt ajánlja elfogadásra. Az 1.200.000 koronás névértékű kölcsönt 96-os árfolyam mellett 65 évi törlesztésre, 4-58%-os kamat és tőketörlesztéssel s 2% stornó-díj kikötésével venné fel a város. A tőketörlesztés kezdete 1905. június 30-ra tűzendő ki.

* **Megint új udvari tanácsos.** Ó Felsege gelléri *Szabó* János budapesti lakosnak a közügyek és a közjótékonyosság terén szerzett érdemei elismeréséül a magyar kir. udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

* **A szabadelvű-párt gyűlése.** A nagyvárad-i szabadelvűpárt tegnap bizalmas értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy indítványt terjesztenek a közgyűlés elé, hogy a törvényhatóság a kormány alkotmánytiprása mellett foglaljon állást. A szabadelvűpárt terjedős beadványában, felségesnek tartja a kormány tettét. Hisszük, hogy Nagyvárad városában nem akadnak gyászmagyarkák, kik a jog és törvénytiprásban erényt látnak, csak azért, hogy meghuzódhassanak a hatalom árnyékában. Hisszük, hogy még vannak ebben a városban olyanok is, kik szembe mernek szállni az erőszakos alkotmányérettéssel.

* **Az italmérők adótarozása.** A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter ur, a m. kir. belügy-, illetve miniszterelnök ural egyetértőleg a folyó évi november hó 10-én kelt 89186. sz. körrendeletében kijelentette, hogy italmérési engedélylyel bíró oly egyénektől, akik adótarozásaikat s jelesen az italmérési üzlet után kivetett kereseti adójukat több éven át nem fizetik, s kiktől ezek az adótarozások a rendes végrehajtás után sem hajthatók be, az italmérési engedély az 1889. évi XXV. t.-cz. 3. §-ának első bekezdése, illetőleg 15. § 3. pontja

után következő bekezdése alapján elvonandó. Nehogy tehát az italmérők egyikét vagy másikat ezen intézkedés váratlanul érje, felhívjuk az összes adóhátralékos italmérők, tehát a korlátlan, korlátolt és kismértékben italtelárusító kereskedők, szatócsok, cukrászok, kávéosok, szállodások és korcsmárosok, hogy ez idő szerint még fennálló adótarozásaikat folyó év végéig a fenti súlyos következmények terhe alatt befizetni el ne mulasztják. Nagyvárad, 1904. december hó 5-én. *Lukács* Ödön adóügyi tanácsos.

* **A jövő évi választók.** Teljesen elkészült a városházán Nagyvárad város választóinak névjegyzéke. A választók száma a folyó évvel összehasonlítva, a jövő évre 129-el szaporodott s ebből magára Olaszira 80 esik, míg Ujvároson 51-el, Váralján 3-al lesz több választó 1905-ben, mint 1904-ben van. Ellenben Velenczén 2-vel Csillagvároson 3-al kevesebb lesz a választó. Régi jogon van csupán Olasziban 1, föld után Olasziban 35, Velenczén 42, ház után Olasziban 337, Ujvároson 388; Váralján 97, Velenczén 79, Csillagvároson 36, jövedelem után Olasziban 1019, Ujvároson 767, Váralján 241, Velenczén 55, Csillagvároson 8, értelmiség címén Olasziban 169, Ujvároson 105, Váralján 27, Velenczén 9 és Csillagvároson 2 választó van.

* **A «Magyar Szó» kitiltása.** A kolozsvári Egyetemi kör a következő értesítést adta ki:

F. évi november hó 30-án tartott közgyűlésünk *Kécky* István és társainak előzetesen írásban a «Magyar Szó» kitiltása iránt beadott indítványa tárgyában így határozott:

Tekintettel arra, hogy a Magyar Szó cz. magát politikainak nevező napilap minden tekintetben, de legfőképpen morális szempontból oly alacsony, a szabad magyar sajtó intenczióival annyira homlokegyenest ellenkező nivóra süllyedt, amely megérdemli a magyar ifjuság felháborodását és megbotránkozását és ennek kifejezését célzó demonstrációját: mindezeknél fogva és ezzel a célzattal a közgyűlés a «Magyar Szó»-t az Egyetemi Kör összes helyiségeiből egyszer s mindenkorra kitiltja és ennek a határozatnak végrehajtásával, valamint az összes helyi és fővárosi lapokban való közlésével a választmányt bizza meg.

* **A Pázmány-egyesület Mária-Radnán.** Az országos Pázmány Egyesület a szeplőtelen fogantatás kihirdetésének jubileumát lélekemelő módon ünnepli meg. Az egyesület vezetősége és több tagja, *Margalics* Ede elnök vezetése alatt elzarándokoltak a híres bucsujáró helyre, a mária-radnai kegyképhez. A radnai hatalmas templomban az ünnepélyes szent misét *Várady* Árpád választott püspök, miniszteri osztálytanácsos mondott, dr. *Kiss* János egyetemi tanár pedig szent beszédet mondott.

* **Az ügyvédi kamarából.** A nagyvárad-i ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Kripka* Henrik ügyvéd Nagyváradról Berettyó-Ujfaluba, és dr. *Papp* Gyula Zsibórol Szilágy-Csehibe tette át székhelyét a kamara területén belül.

* **Nagy Ignác kitüntetés.** Szép kitüntetés érte a helybeli pénzügyizgatóság mellé rendelt számvevőség főnökét *Nagy* Ignác p. ü. számtanácsost. A királyi kegy hosszú és hű szolgálatai elismeréséül a p. ü. tanácsosi címet díjmentesen adományozta számára. Az erről szóló miniszteri rendelvény, illetve kitüntető okirat ma érkezett le a pénzügyigazgatósághoz és a pénzügyi tisztviselők megragadva az alkalmat, lelkesen ünnepelték a közkedvelt főnököt. A tanácssteremben összegyűlve *Papp* Miklós p. ü. igazgató lelkes és buzditó beszéd kíséretében nyújtotta át az ünnepeltnek a kitüntető okiratot, mire *Nagy* Ignác az új p. ü. tanácsos meghatva mondott köszönetet. A kitüntetés öröme és a kitün-

tett tiszteletére holnap este a Zöldfa szálló nagytermében társas vacsorára gyűlnek össze, amelyen részt fognak venni a p. ü. igazgatóság, a számvevőség, az adóhivatalok, dohányraktári tisztviselők és a járási számvevők, azonkívül sokan városunk előkelőségei, az ünnepeket tisztelői köréből.

* **Tolvaj cseléd.** Két helybeli cseléd kárára pár nappal ezelőtt több ruhaneműt lopott el Nyíri Eszter rovott multu csavargó cseléd. Nyíri Eszter időközben szent Andrásra is megfordult és az ottani tanítótól 100 korona pénzt és 49 korona értékű ruhaneműt lopott. A rendőrség a nyomozat során megállapította hogy Nyíri Eszter zsákmányával Debreczenbe utazott. Az érte küldött Drén Gábor r. ellenőr elfogta őt Debreczenben és hazakisérte. Lezárattott.

* **Meglopott főhadnagy.** Egyik nagyváradai kávéházban egy gyalogos főhadnagy nak pénteken éjjel eltűnt két pénztárczája, 970 korona készpénztartalommal. A főhadnagy szombaton panaszt emelt a rendőrségen, mely rögtön megindította a nyomozást s eredménytel is járt, mert a nyomozó rendőrök Magyar Etel pénztárosnő lakásán megtalálták az egyik elveszett pénztárczát, de üresen. A rendőrség vállatára fogta a kaszírót, de az mit sem akar tudni az egész dologról. Tagadásával szemben azonban kézzelfogható bizonyíték a megkerült pénztárcza, mely büne mellett szól. A rendőrség lezárta Magyar Etelt, a nyomozást azonban folytatni fogják, addig míg a lopott pénz előkerül.

* **Botrány a színházban.** Nem egyszer volt már rá eset, hogy vonzóbb előadások alkalmával a zsufolásig megtelt karzat közönsége közé csibészek is keveredtek, akik az ántre fejében a maguk módja szerint mulattak: nevetlen pimasz viselkedéssel botrányt okoztak. Többször felhívtuk rá a rendőrség figyelmét, hogy ilyenkor jobban résen legyen. Hiába. Tegnap aztán megesett a botrány. Egy német anyanyelvű ur lépett fel s mivel magyarul nem tud s merő figyelmességéből nem németül, hanem *olaszul* énekelt. Egyszerre közbeszól felülről egy otromba hang:

— Magyarul énekeljen!

A közönség lepisszegté a nagyvásártéri bódéba sem való nevetlenséget; a művész pedig abban a perczen abbahagyta szerepét, sarkon fordult s a falrengető tapsok daczára sem jelent meg. — Valahára lehetne a rendőrségnek gondja rá, hogy a színház nem istálló s aki a magyar közönség illemtudását így akarja beszennyezni, azt vezessék a neki való helyre, de ne bocsássák nevelt emberek közé.

* **Elfogott tolvaj.** A napokban közöltük, hogy özv. Lenk Antalné kárára nagyobb lopást követett el Kati nevű cselédje, kinek vezetéknevét a panasz beadásakor nem tudta megmondani a káros. A cseléd párszáz korona értékű ékszert és pénzt is lopott s a tolvajlás után kereket oldva megszökött Nagyváradról. A rendőrség minden alap nélkül kezdett hozzá a nyomozáshoz, mely tegnap eredményre is vezetett, mert Vass Károly rendőr Pósan elfogta a tolvajt Paur Kati személyében. Az elfogott tolvajt Vass rendőr Nagyváradra kísérte s itt a rendőrségnél lezárták.

* **A vadházasság vége.** Morár Togyer napszamos, a vele vadházasságban élő Papp Flóra napszamosnőt szombat éjszaka a Középutczán megkéselte. A súlyosan sérült nőt kórházba szállították, Morár zár alá került.

* **Tolvaj krónika.** Cevikker István hetes kárára Uri-utca 12. sz. a. lakásából záros ládája feltörése után 3 korona 20 fillér pénzt és 4 korona értékű fehérneműt lopott el ismeretlen tettes. — Mani Mari szakácsnő kárára pedig, ki ma délelőtt Szaniszló-utca 10. sz. alatt délig szolgálatban volt, az előszobában kiakasz-

tott szoknyája zsebéből két darab kőves aranygyűrűt 10—10 korona értékben loptak el. Nyomozás mindkét ügyről folyamatban. — **Fenikkel** Salamon, bérkocsi tulajdonos kocsijából még november 20-án éjjel a Kolozsvári utcai Puskás-féle vendéglő előtt egy 30 korona értékű bundát loptak el. A tolvajt Parázso Gábor rovott multu csavargó személyében ma elfogta a rendőrség. A bundát nála megtalálták. Lezárattott.

* **Kedvező alkalom olcsó bevásárlásra.** Az üzlethelyiség lebontása miatt a **Fábry Testvérek** fő-utcai üzletében lévő cipő, kalap, fehérnemű összes áruk, minden elfogadható árban sürgősen eladatnak. Minden vevő érdeke e ritka alkalmat felhasználni. Bővebb felvilágosítást a czég mai hirdetése nyújt.

* **Különczök** lehetnek azok akik elkerülik Berger Sándor illatszertárát, ahol igazán izléses tárgyakat lehet választani karácsonyi és alkalmi ajándéknak. — Bémertér Színház sarok.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Mikulás est.

Szerda: Nebántsvirág.

Csütörtök: d. u. Tavasz. Este Széchy Mária.

Péntek: A kis kofa új operett.

Szombat: A kis kofa.

Vasárnap: A kis kofa.

Mikulás-est.

Ha egy botrány közbe nem jön — amelyről lapunk más helyén emlékezünk meg — a tegnapi est feledhetlenül kedves lett volna. A játékonyság anyala egész seregét gyűjtötte a műkedvelő művészeknek a szinpadra. Ezek aztán vonzottak olyan nagyszámu és előkelő közönséget, aminőt ritkán látnak a Szigligeti-színház teher falai.

Gyöngéd, kedves gondolat volt a Mikulás-est, gyöngéd, kedves és ragyogó volt a megvalósítás. A játékonyczélra az összes helyek elkeltek s a zsufolásig megtelt házban mindenki a legtisztább művelzetnek hódolt: annak a mely másnak, a szegénynek is fog gyönyörűséget okozni.

Vass Blanka nyitotta meg az estét egy kedvesen előadott prólóggal, melyre a Mikulás című élőkép jött, a következő szereplőkkel:

Mikulás: Péterffy E. emér. Gyermekek: Udvarhelyi Irma, Laszky Adél, Osváth Kálmán és Tibor, Mózes Imre, Jerzsák István, Edelmann Alize, Kepes Annus és Bözsike, Korn Margit, Kolliner Ella, Feiler Anna, Dániel Böske, Gerő Magda és Duczi.

Bájos kép, csupa mosolygó gyermek, a kik természetesen leczáfolják azt az alapelvet, hogy az élőképben jelszó: ne mozogj!

A *«Kedves barátok»* szellemes, ügyes vigjáték, melyet dr Gyémánt Jenőné igen izlésesen fordított le magyarrá. A szereplők úgy adták elő, hogy hivatásos művészek sem adhatják jobban. Ugy *Nedeczky* Ferencznét, mint *Kirchmayr* Félixnéét és *Havas* Tibornét a legőszintébb elismerés illeti teljesen szinpadra tett előadásukért.

Örley Anna egy bájos fiatal leányarcz minden kedves varázsát mutatta be, a mi levélolvassáskor átvillan rajta. A felugó tapsok egyaránt hódoltak a szépségnek s jellemző változatosságának.

Az első énekszámot *Békéssy* József ezredesné töltötte be. A zsidónőből és Mignonból énekelt egy-egy nagy és nehéz áriát, igazi tehetségre és nagy iskolára valló sikerrel. Nem műkedvelő *Békéssy* ezredesné, hanem művésznő. Erő és hajlékonyság, biztosság és színező képesség van nagyterjedelmű hangjában. Perczekig zugott e szám után taps, úgy, hogy

Békéssyné kénytelen volt műsoron kívül még egy francia chansont is elénekelni.

Ismét bájos némajelenet következett: az *Adria* gyöngyei vagy helyesebben Nagyvárad gyöngyeinek egy része. Bájos ifju leánykák csoportja volt, a tenger ragyogó, rejtelmes mélységét ábrázoló szinpadon. Részt vettek:

Ujfalusy Ilona, Tolnay Jolán, Tölezer Ilona, Török Gizi, Szabó Erzszi, Szokoly Irén, Pallay Klári, Peiser Sarolta, Nadányi Ilona, Major Mária, Molnár Laura, Lukács Klára, Lichtmann Margit, Kohn Ilonka, Kutka Bella, Kaczián Kornél, György Ilona, Fleischer Klára, Deutsch Elza és Szilárdka, Csák Iczu és Muczika, Bródy Blanka és Szeréna.

Muschitzky György főhadnagy tenor-ének-száma méltóan lépett Békéssyné szopránja nyomába. Rigoletto belépőjét s Lohengrin bucsudalát adta elő, ritka képzett, hajlékony és behizelgően lágy tenorhangján. Iskolázottsága főleg a futamok művészi kidolgozásánál egyenesen meglepett. Ez volt az est egyik legsikerültebb száma.

A *Hódolat* néma kép is megragadta a közönséget, pazar fényével, izlésességével. Részt vettek benne:

Hoffmann Henrikné, Darvas Margit, Jamneczky Istvánné, Mihelfi Rózsika, Miskoleczy Ciczka, Meskó Boldizsárné, Markovits Istvánné, Papp Hajnalka, Pallay Klár, Szabó Klári, Szabó Gizus, Pallay Béla, Török István, Harmathy Károly, Morvay Zsigmond, Szabó Tibor, Reming Andor, Hoffmann, Ilonka.

Csehov »A medve« című kis vigjátékban egy igazi komikus tehetséget fedeztünk fel: Szabó Tibor az inas szerepét műkedvelői színvonalat messzi felülhaladó művészettel játszotta. Pompás alakítása igazi színészverre vallott. Igen jó partnerei voltak Szabó Klára, komoly és *Balogh Zoltán* egy komikus szerepben.

Utolsó pont volt *A muzsák* cz. néma-képlet. Bájos csoportozat, melynek remek befejezése volt az aláhulló rózsacsó. Részt vettek:

Lukács Lenke, Striss Ilona, Nadányi Rózsika, Miskoleczy Lili, Szabó Gizus, Plopu Luczia, Pallay Klári, Maróczy Ilona, Gerő Lina.

A hosszas műsort a közönség mindvégig igaz élvezettel nézte végig s minden egyes pontot zajosan megtapsolt. Az ismétlésnél talán lehetne arra ügyelni, hogy a szünetek rövidebbek legyenek. — r.

A kis kofa. Stoyanovics nagy sikerű új operettjéből naponta folynak a próbák. A szerepeket mind elsőrendű erők játsszák.

Nebántsvirág. Hervének ez örökbecsű operettjét tüzte ki szerdára előadásul az esetre — ha Mikulás — műkedvelői előadást szerdán nem ismételnék meg. A Nebántsvirág főszerepét Aradi Aranka játssza, kinek ez egyik legjobb szerepe.

Széchy Mária. Csütörtökön este Széchy Mária gyönyörű vigjáték kerül színre a Szigligeti-színházban. Szerény Gizella asszonnyal a czim szerepben, kivüle a többi főszerep Baracsi Rózsai, Verő Janka, Klenovits, Tóth Elek, Krasznay, Bognár kezeiben vannak.

EGYESÜLETEK.

A magántisztviselők gyűlése.

A magántisztviselők egyesülete vasárnap délután 6 órakor rendkívüli választmányi ülést tartott, melynek egyedüli tárgya Schwartz Izidor főtitkár 25 éves szolgálati évfordulójának megünneplése volt.

Fényes Manó elnök vázolta a jubiláns kiváló érdemeit s indítványozta, hogy a magántisztviselők egyesületének választmányja üdvözzölje Schwartz főtitkárt s ezt egy küldöttség által átadandó jegyzőkönyvi kivonatban adja tudomására.

A küldöttség vezetőjéül Ajtay Gyulát va-

lasztották meg. Végül elhatározták, hogy a főtisztviselőre f. hó 8-án fél 9 órakor társas vacsorát rendeznek.

Igazságszolgáltatás.

Egy képviselő bűnpöre. A budapesti büntető trvsz. dr. Doleschall Alfréd elnökletével ma d. e. kezdte tárgyalni dr. Eötvös Bálint ügyvéd és országgyűlési képviselő bűnpörét. A vádirat szerint Eötvös 1899-ben ügyvédi megbízása körében Kaczián Károlyné, született Hegedüs Jozefa nagyváradi lakost 90.000 korona erejéig megkárosította. 90.000 koronáról szóló váltót íratott alá Kacziánéval és a váltót az irodai alkalmazottja útján beperesítette. Meg is kapta a pénzt s ekkor Kacziáné az ő tanácsára megtette, hogy életjáradéki szerződést kötött Darvas irnokkal. E szerződés értelmében az asszony 4000 koronát kap évenként és ha elhal, a tőkét kiadják a gyermekének. Az életjáradékot két és fél évig fizette Eötvös. Eötvös ezzel szemben azzal védekezik, hogy őt Kacziáné feljogosította a 90.000 korona felhasználására, amit tanukkal is bizonyíthat. A tárgyalás előreláthatólag két napig fog el tartani.

TANÜGY.

A Gábel-féle módszerről.

A «Biharvármegyei Tanítóegyesület» f. évi december 1-én tartott közgyűlésének sorrendjén szerepelt Gábel Gyula székesfővárosi tanító előadása, gyakorlati tanítása saját olvasás-írás tanító módszerének bemutatása végett.

Elismerésre, becsülésre méltó minden tanítónak azon igyekezete, ha mennél mélyebben iparkodik behatolni a tanítás-nevelés lélelélettani titkaiba, hogy közelebb férközzön a gyermek gondolat- és érzelm világához, annál tökéletesebben oldhassa meg a rábizott feladatot.

Gábel nemcsak ügyes, de gondolkodó tanító is, azért őszintén csatlakoztam azokhoz, a kik neki előadásáért jkvi elismerést indítványoztak és szavaztak.

Cikkem megírására tehát nem a személyeskedés indított.

Azonban a tanító gyűléseken tartatni szokott gyakorlati előadásoknak csak úgy van értelme, ha azokat tárgyas bíráló alá véve, megkülönböztetjük a valódi értékkel bíró tanító-fogásokat a látszólagos értékűektől. Annál inkább helyén van a hozzászólás, midőn u. n. új módszerről van szó.

S ilyen rövid hozzászólásra vagy kérdés feltevésére elég tapintatosan maga az előadó is felszólította a hallgatóságot. E jogommal akartam élni a gyűlésen, nem feltolakodva, sőt többek nevében és óhajására. Midőn azonban kitűnt, hogy én az új módszerre alig fogok himnuszt zengeni, sőt annak fogyatkozásaira akarok rámutatni, a gyűlést vezető elnök szavamba vágott és tovább beszélnem nem engedett.

E tényt konstatálva, anélkül, hogy az eljárást bírálnám, mert az maga-magát itéli el, csak annyit jegyzek meg magyarázatul, hogy a gyűlést vezető Gábel Jakab — úgy gondolom — testvére az előadó Gábel Gyulának. Ugyan ő a szerkesztője a Népnevelési Közlönynek, a biharvármegyei áll. tanítóegylet hivatalos értesítőjének.

Ide tehát nem fordulhattam cikkemmel, mert a szerkesztőnek még könnyebb azt a papirkosárba sülyeszteni, mint a gyűlésen utját vágni a szabad vélemény-nyilvánításnak. Itt kérek tehát egy kis helyet és türelmet, hogy azzal a jogommal, amelytől illetékes helyen elűtöttek, — a szólás szabadság jogával élhessek.

Gábel Gyula írva-olvasó módszerének veleje és rövid foglalata a következő:

1. A szóhangokat olyan gyermekek neveiből vonatja el, kiknek neve a tanítani szándék-

kozott hanggal kezdődik. S a gyermekeknek röviden az illető hangok nevét adja.

2. A szóhangok összefoglalását úgy segíti, hogy a hangok szerint nevezett gyermekekkel kezdet fogat s a játékos hangnevek hangoztatásával fűzeti össze a főhangokat.

3. A bizonyos hangról elnevezett gyermeknek a megfelelő betűhöz hasonló állást, testtartást ad s ennek primitív rajzolása után származtatja a betűalakot.

Valótlant mondanék, ha azt állitanám, hogy Gábel módszerének nincsenek némi előnyei, tetszetős oldalai, különösen olyanok előtt, akik az írás-olvasás tanításának, — hogy többet ne mondjak — csak 2—10 év előtt való módszerét és fogásait ismerik. De az utolsó években a módszertan ezen része oly rohamosan haladt és fejlődött, hogy Gábel eljárása, melyet saját vallomása szerint 19 évig próbálgatott, gyakorolt, fejlesztett és érlelt, mikorra napvilágra került, egyuttal el is avult.

1. A szóhangok képzeteinek megalkotásánál Gábel is abba a nagy hibába esik, hogy a tanítást elemzéssel kezdi, holott a szintetikai hangoztatás természetesebb és könnyebb. Avagy mi szükségem van nekem v. a gyermeknek arra, hogy p. u. az *ú* hangot Ulrik, Ubald vagy nem tudom én miféle cifra névből hüvelyezzük ki, mikor teljesen elég e végett a kutya ugatására felhívnom a gyermek figyelmét. Azt nem is akarom kérdezni Gábel kártsamtól, hogyan fogja megnevezetni azt a gyermekeket, akinek hangneve a *h* betű hangja? Tehát a módszertan mai álláspontján helyesebbnek kell tartanunk a szóhangoknak önálló, emberi, állati- vagy más természeti hangok utánzása alapján történő felfogatását, mint ezt az u. n. fonomimikai módszer teszi.

2. A szóhangok összefoglalásában a gyermeket ugyszólván semmivel sem tudja segíteni. Minta tanításában is neki magának kellett előmondania a r-i hangok összefoglalását. Erre ismét a fonomimikai módszer a természeti hangokra emlékeztető mimikában, hangjelben olyan eszközzel rendelkezik, amelyet Gábel eljárása meg sem közelít.

Mert a jó fonomimikus, midőn a hangösszekapcsolásra áttér, egyetlen hangot sem kénytelen a gyermekeknek előmondani, mégis könnyen és fennakadás nélkül végzik az összefoglalást.

3. A betűalak felfogatása a legértékesebb része Gábel módszerének, mert egy igen fontos lélektani követelménynek, a hang- és betűképzet összekapcsolásának, asszociálásának utját egyengeti.

Már pedig ez az alapja a hangkiváltás megkönnyítésének, nem pusztán a betűalak megjegyzése.

Hiába ismerem valakit, ha nem jut eszembe a neve, nem szólíthatom nevével. Hiába ismerős a betűalak, ha a hangképpzel nem társul kellően, a hang kimondása lehetetlen. De ebben a tekintetben ismét felette áll a fonomimika Gábel módszerének.

Mert p. u. a kutyaugatás és az ugató kutya számára való vonatkoztatással, sokkal jobban asszociálódik és bensőbben társul az *ú* hang és annak betűképzete, mint Gábel eljárása szerint.

Tehát akármilyen elismeréssel legyünk is Gábel tanítói ügyessége és buzgósága iránt, az nem szólhat nagy garral felfújt módszerének.

Fogásainak jó része már nyomtatva is korábban megjelent az ő könyvében dr. Göz műveiben.

Azoknak a problémáknak megoldására pedig, amelyeket czélul tűzött ki, tökéletesebb eszközökkel is rendelkezünk. Ha valakinek kedve van e dolgot feszegetni, szívesen bocsátkozom vele hosszabb és kimerítőbb eszmecserebe.

Sarkad-feketeér.

Horváth István,
rk. tanító

NYILTÉR.

A legújabb rendszerű.

vegyítisztítónkat és vegyimosódánkat

van szerencsénk a n. é. közönség h. figyelmébe ajánlani.

Vegyítisztításra és vegyimosásra elvállalunk minden női férfi és gyermek felső ruhákat, selymeket, jelmezeket, szőnyegeket, kézimunkákat stb. a legolcsóbb árak mellett.

A ruhákat el és hazaszállítjuk.

Helyi és vidéki Telephon szám 398.

Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan teljesítünk.

Tisztelettel

a nagyvárosi Gőzmosóda
részvénytársaság

970

Gilányi-utca.

DR FRÁTER PÁL

ügyvédi irodáját

969

Fő-utca 9-ik szám alatt

megnyitotta.

Értékes és maradandó!

**Karácsonyi
ajándékok!**

Mindennemű ékszer

raktárom tulhalmozottsága folytán a

legjutányosabban árusítok.

Kálmán Sándor

ékszerész, SZT.-LÁSZLÓ-TÉR.

Vidéki megrendeléseknek a leggyorsabban
teszek eleget.

TÁVIRATOK.

Elhunyt kanonok.

Budapest, decz. 5. (Saját tud. táv.)
Veszely Ferencz kanonok, a pozsonyi
társaskáptalan tagja, ma 71 éves korában
elhunyt.

A király a műcsarnokban.

Budapest, decz. 5. (Saját tud. táv.)
 Ő Felsége ma délután meglátogatta a képzőművészeti társulattól rendezett téli tárlatot. A király Paar gróf főhadsegéd kíséretében hajtatott a műcsarnokba, hol *Berzeviczy* Albert kulturminiszter üdvözölte. Ő Felsége örömet fejezte ki, hogy a tárlatot meglátogathatja. A képek között *Pall Hugó* és *Telepi Károly* festők, a szobrok közt pedig *Zala György* kalauzolta a királyt, kinek minden egyes műre volt valami megjegyzése. Több művészt bemutatott magának s végül *Berzeviczynek* és *K. Lippich Eleknek* megelégedését fejezte ki a látottakért.

Eszterházy Mihály nyílt levele.

Budapest, decz. 5. (Saját tud. táv.)
Eszterházy Mihály gróf nyílt levelet intézett választóihoz, melyben megokolja a szabadelpvüpartból kilépését. Azt írja többek között, hogy hiva volt a ház-

szabályrevízióknak, de ity erőszakos kormányval nem vállal közösséget.

Pápai konzisztorium.

Budapest, decz. 5. (Saj. tud. táv.)
 Rómában ma pápai konzisztoriumot tartottak, melyen az egyházi főméltóságok két boldog szentléavatásával foglalkoztak. A konzisztorium végén Ő Szentsége áldását adta a jelen voltakra.

Hieronymi beszámolója.

Budapest, decz. 5. (Saját tud. táv.)
 Szatmárról írják, hogy *Hieronymi Károly* miniszter legközelebb beszámolót fog ott tartani. A szabadelvü polgárság nagyban készül a város képviselőjének fogadására.

A háboru.**Apró csatározás.**

Pétervár, decz. 5. Szaharov tábornok táviratozza mai kelettel: 4-én éjjel egy japán űr-

kéntes csapat megkísérelte dróthálónkat *Nincsinpu* község előtt elpusztítani, de puskatúzzal visszaszorítottuk, miközben egy japánt elfogtunk. A mai napon nem érkezett jelentés összeütkezésről.

Japán siker.

London, decz. 5. A *Daily Telegraph* jelentí Csifuból 3-áról: A japánoknak sikerült nehéz ágyukat felvontatni a 203 méteres dombra vagy az *Isecsan* erősségtől közel keletre fekvő magaslatra. Az oroszok folyton tüzelnek a 203 méteres dombra.

KÖZGAZDASÁG.**A gabonatözsde határidői.**

		Budapest, decz. 5.	
Buza ápr.-re	— — — —	10.26	
Buza okt. —	— — — —	8.99	
Rozs ápr.-re	— — — —	8.01	
Tengeri májusra 1905.	— —	7.69	
Zab okt.-re	— — — —	7.59	

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

BERGER SÁNDOR

Parfumerie »SAVOLY« illatszertára

és piperecikkek raktára

669

Nagyvárad, Bémer-tér (Szinház-sarok.)

Megkezdődött a

KARÁCSONYI VÁSÁR

miért is kérem a nagyérdemű közönséget szükségletét már most fedezni, míg a
 teljes készlet tart.

FÁBRY TESTVÉREK NAGY ÁRUHÁZA

Nagyváradon, Fő-utca.

Üzlethelyiségünket február elején lebontják!!!

Tekintettel az alig két hónapi rövid időre, kénytelenek vagyunk **tulhalmozott áruraktárunkat mélyen lezárt** árak mellett **kiárúsítani.**

Eladásra kerülnek:

3000 pár férfi, női és gyermek bőr és posztó-czipők, férfi Halinák, fiu csizmák és Galocsnik.
 2500 darab férfi és fiu kalap és sapka.
 1500 pár férfi, női és gyermek bőr, bélelt és kötött keztyűk.

2000 pár férfi, női és gyermek harisnyák, Gamáslik.
 2500 darab férfi fehér és színes finom ingek
 500 tuczat ing-gallér.
 3500 darab nyakkendő 10 kr.-tól kezdve.

150 tuczat zsebkendő, Jäger, Merinó és Trico alsó ingek, nadrágok, nők férfiak és gyermekek részére s még számtalan árucikkek.

Rőfös áru osztályunknál:

Finom francia flanellek, barchettek, vásznak, schiffonok végenként és méterenként is.

Tekintettel, hogy áruraktárunk finom divatos és friss áruval van ellátva, ajánljuk a t. vevőközönségnek a kedvező alkalmat felhasználni s szükségletét míg a készlet tart mielőbb fedezni. Teljes tisztelettel

Fá b r y T e s t v é r e k .

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5%^o-os kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

397

Az igazgatóság.

Gyomorbajosok figyelmébe!

Mindazok, kik hűlés, gyomormegterhelés, igen meleg vagy igen hideg és rossz, vagy nehezen emészthető eledélek, ugy rendetlen életmód által

gyomorhűlés, gyomorgörcs, gyomorhaj, nehéz emésztés, elnyálkásodás

bajokban szenvednek, ajánljuk az alábbi, igen jó és hathatós szert, mely már évek óta használatban van. Ez a híres

vértisztító és emésztést elősegítő

Ullrich Hubert-féle növény-bor.

Ezen növény-bor kitünő gyógyhatású növényekből és jó borból van készítve erősíti s eleveníti az embernek az egész emésztő szervezetét anélkül, hogy hajtószer lenne. A növény-bor tisztítja a vért minden rossz és betegséget okozó elemektől és elősegíti az új vér képzését.

A növény-bor idejekoráni használata által a gyomorbajokat még csirájukban elfojtja. Ezen szer az összes ilyen fajta szerek felett áll. Fejfájás, felbőgés, gyomorgégés, szélszorulás, émelygés, hányás, mely idült gyomorfájásoknál nagy mértékben lépnek fel, ezen szer egy szeri használata után megszűnnek.

Székszorulás és annak kellemetlen következményei, u. m.: **szorongatás, bél-görcsök, szívdo bogás, álmatlanság, továbbá vértödulás** a májban, lépben és aranyér hántalmak ezenkitünő gyógyhatású növény-bor használata által gyorsan és fájdalom nélkül megszűnnek.

E növény-bor megakadályozza az emészthetlenséget, előmozdítja az emésztési képességet és eltávolít könnyen székelés által minden rossz anyagot a gyomor- és belekből.

A sápadt, sovány kinézés, vérszegénység, gyengeség rendszerint rossz emésztés következménye, hiányos vérképzés és a májbeteg állapotából ered. Teljes étvágytalanság, álmatlan éjék, idegfeszítések, lehangoltságok, álmatlanságok, főfájások a beteget sokszor leverik.

A növény-bor a gyenge életrenek új elemet ad. A növény-bor emeli az étvágyat, növeli az emésztést és táplálkozást, új erőt és életet ad.

Számtalan elismerő- és köszönő-levelek adnak erről bizonyosságot.

Ezen növény-bor kapható üvegekben 3 és 4 koronáért Nagyvárad, Püspöki Csátár, Bihar, Körös-Tarján, Bereg-Böszörmény, Mező-Keresztes, Komádi, Zsadány, Marcziháza, Nagy-Szalonta, Tenke, Rossia, Rév, Szilágy-Somlyó, Kémer, Margitta, Székelyhid, Szalárd, Bihar-Dioszeg, Nagy-Léta, Pocsaj, Kiss-Marja, Konyár, Hosszu-Pályi, Derecske, Berettyú-Ujfalu, Zsáka, Csökmő, Szeghalom, Vésztő, Okány, Sarkad, Kötgyán, Gyula, Doboz, Békés, Békés-Csaba stb. stb. — Kapható még Ausztria és Magyarország összes nagyobb és kisebb városok összes gyógyszer-táraiban.

Továbbá a gyógyszer-tárak Nagyváradon küldenek 3 és több üveggel ezen növény-borból Ausztria és Magyarország összes helységeibe **eredeti árakon.** 346

Utánzásoktól őrizkedni!!

Tessék mindig az „Ullrich Hubert-féle növény-bort“ kérni.

Miért tett oly hirnévre szert Nádor Henrik és Társa cég egész Biharmegyében?

Mert czipő-raktára a legnagyobb az egész Biharmegyében!

Mert minden vevő oly czipőt kap, mint a milyet kíván!

Mert a legfinomabb kivitelű áruk a legszolidabb árak mellett kézről-kézre mennek!

Mert minden czipő, mielőtt eladásra megyen, a legnagyobb vizsgálat alá lesz véve!

Szabott árak!

936.

Mert a szolid kiszolgálása NÁDOR HENRIK és TARSÁ cégnek ma már ugy szólván példabeszéddé vált!

Mert versenyképességére nézve a cég megközelíthetetlen!

Mert telefonon való megrendelések ugy helybeli, mint vidékiek részére a legpontosabban és gyorsan eszközöltetnek!

Vidéki és helybeli telefon 63.

Férfi fehér neműek.

Téli vásár a Korona-és Filler-bazárban.

Még eddig nem létezett olcsó árban szerezhetők be:

téli alsó ingek, nadrágok, ugyszintén gyermek-trikók, harisnyák, keztyük, alsószoknyák, berliner-kendők, sálak, reggeli czipők, esőernyők, utazó bőröndök, gyermek

kötött ruhácskák és fejkötők, bőr- és aczélárak minden mélyen leszállított árakban

Friss és Társa korona- és filler-bazárában Nagyvárad, Fő-utca. Telefon. 30. sz.

557.

Fekete és mosó kötények